

Врз основа на член 8 став 10, 11 и 12, член 9 став 2, член 12 став 2, член 13 став 3, член 14 став 2, член 16 став 3, член 17 став 3, член 18 став 5 и член 20 став 3 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на РМ” бр.39/2006), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ТРГОВИЈА СО СЕМЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ ОД ФУРАЖНИ РАСТЕНИЈА И РЕПА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Содржина на правилникот

Со овој правилник се пропишува, етикетањето на партиите семе, максималната големина на партија семе, начинот на пакувањето и препакувањето на семенскиот материјал од одделни видови фуражни растенија и репа; видовите и категориите, како и поблиските услови за ставање во трговија; формата, содржината и начинот на водење на евиденција на семенската мешавина; малите количини на семенски материјал на земјоделски растенија кои не ги исполнуваат условите за трговија, а кои се наменети за научни цели, селекција, официјално испитување или за инспекциски надзор; формата и содржината и начинот на водење на евиденција од страна на снабдувачот за состојбата на семенските посеви и поблиските услови за вршење на подготовката за трговија; начинот, постапката, методите за вршење стручна контрола на семенските посеви и земање мостри за испитување, како и условите за производство што треба да ги исполнуваат посевите, роковите, формата и содржината на пријавата; начинот и постапката за сертификација, формата и содржината на сертификатот како и формата и содржината на етикетите.

Член 2

Видови на фуражни растенија и репа

(1) Видови на фуражни растенија се:

а) Класести треви

Agrostis canina L.

Agrostis alba L.

Agrostis vulgaris L.

Agrostis cappilaris L.

Agrostis stolonifera L.

Agrostis gigantea Roth

Alopecurus pratensis L.

Arhenatherum elatius L.

Bromus inermis Leuss.

Bromus sterilis L.

Bromus erectus Huds.

Bromus racemosus L.

Bromus atharticus Vahl

Bromus sitchensis Trin.

Cynodon dactylon (L.) Pers.

Poa pratensis L.

Poa trivialis L.

Dactylis glomerata L.

Festuca arundinacea Schreber

Festuca ovina L.

Festuca pratensis Hudson

Festuca rubra L.

Lolium italicum L.

Lolium multiflorum Lam.

Lolium perenne L.

Lolium x boucheanum Kunth

Phalaris aquatica L.

Pheleum bertolonii DC.

Pheleum pratense L.

Poa annua L.

Poa nemoralis L.

Poa palustris L.

Trisetum flavescens (L.) P. Beauv.

Festuca ssp. X Lolium ssp.

б) Мешункасти растенија

Hedysarum coronarium L.

Lotus cornicularis L.

Lupinus albus L.

Lupinus angustifolius L.

Lupinus luteus L.

Medicago sativa L.

Medicago orbicularis All.

Medicago arabica L. All.

Medicago falcata L.

Medicago lupulina L.

Medicago x varia T. Martyn

Onobrychis viciifolia Scop.

Pisum sativum L.

Trifolium alexandrinum L.

Trifolium hybridum L.

Trifolium incarnatum L.

Trifolium pratense L.

Trifolium repens L.

Trifolium resupinatum L.

Trifolium montanum L.

Trifolium fragiferum L.

Trifolium patens Schreb.

Trifolium subteraneum L.

Trigonella foenum-graecum L.

Vicia faba L.

Vicia pannonica Crantz

Vicia sativa L.

Vicia villosa Roth

в) Други видови на фуражни растенија

Brassica napus L. var. *napobrassica* (L.) Rchb.

Brassica oleracea L. convar. *achephala* (DC.) Alef. var. *medullosa* Thell.

Phacelia tanacetifolia Benth.

Raphanus sativus L. var. *oleiformis* Pers.

г) Репа

Beta vulgaris L. var. *crassa*

Beta vulgaris L. var. *altissima* (*sacharifera*)

Член 3

Значење на поимите

Поимите употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. семе на селекционерот е семе кое го произведува селекционерот, односно одржувачот на сортата или е произведено во негово име и за негова сметка, а е наменето за производство на предосновно или основно семе;

2. не конечно сертифицирано семе е произведено односно оженеано семе од било која категорија, за кое во постапката за официјално сертифицирање било утврдено дека ги исполнува условите од прилогот 1;

3. конечно сертифицирано семе е семе од било која категорија кое во постапката, односно анализите извршени од официјална лабораторија е утврдено дека семето ги исполнува условите во поглед на квалитетот наведени во прилог 2;

4. орган за сертифицирање е правно или физичко лице, на кое му е дадено јавно овластување во согласност со Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија (во понатамошниот текст: Закон), кој го контролира семенскиот материјал од земјоделски растенија;

5. лицата кои вршат контрола и земаат мостри и лабораториите под службен надзор се физички или правни лица кои ги исполнуваат пропишаните услови во согласност со Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија, овластени од Управата за семе и саден материјал, за вршење прегледи под службен надзор, земање на мостри под официјален надзор и за тестирање на семенски материјал под официјален надзор;

6. преглед на поле е дел од постапката за официјално сертифицирање, со која се утврдува дали семенскиот посев на фуражните растенија ги исполнува пропишаните услови;

7. сорта која се опрашува на поинаков начин (туѓооплодна) е група на селекционирани растенија, која јасно се разликува од другите сорти по било која особина и ги зачувува тие особини при размножувањето;

8. репа значи фуражна рапа или шеќерна репа од видот *Beta vulgaris* L.

Член 4

Категории на семе

(1) Семе на одделни видови на фуражни растенија и репа може да се тргува само со следниве категории:

а) основно семе:

- кое е произведено од одржувачот на сортата или произведено во негово име и за негова сметка директно од семето на селекционерот или произведено од предосновно семе;

1. семе од селекционирани сорти

- е семе наменето за производство на семе од категоријата на сертифицирано семе, од категориите на сертифицирано семе од прва генерација или сертифицирано семе од втора генерација;

- одговара на условите во поглед на квалитетот и други услови за основно семе од прилог 1 и прилог 2 кои се составен дел на овој правилник

- во постапка за службено сертифицирање, со службен преглед од страна на органот за сертифицирање било утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка.

2. семе од локални сорти

- кое е произведено под официјална контрола од материјал официјално прифатен како локална сорта на едно или повеќе места, сместени во рамките на јасно обележани региони на потекло;

- кое е наменето за производство на сертифицирано семе;

- кое го задоволува квалитетот и другите услови за основно семе, според прилог 1 и прилог 2 од овој правилник;

- кое при официјална проверка од страна на органот за сертификација е утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка;

б) сертифицирано семе значи семе од сите видови наведени во член 2 од овој правилник, освен од родовите и видовите *Lupinus spp.*, *Pisum sativum* и *Vicia spp.*:

- кои се произведени директно од основното семе или сертифицираното семе;

- одгледувач или лице кое е овластено од одгледувачот исто така може да поризведе сертифицирано семе од пред-основно семе, информирајќи го за тоа тоа органот за сертификација со пријавата, повикувајќи се на член 8 од овој правилник;

- кое е наменето за производство на сертифицирано семе од прва генерација или за производство на земјоделски растенија,

- кое го задоволува квалитетот и другите услови за сертифицирано семе, според прилог 1 и прилог 2 од овој правилник,

- кое при службеното сертифицирање од органот за сертификација е утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка.

в) сертифицирано семе од прва генерација значи семе од родовите и видовите *Lupinus spp.*, *Pisum sativum* и *Vicia spp.*:

- е произведено непосредно од сертифицирано семе, доколку одржувачот односно селекционерот го бара тоа од предосновното семе и со службен преглед од страна на органот за сертифицирање е утврдено дека ги исполнува условите за сертифицирано семе од прва генерација од прилог 1 и прилог 2 од овој правилник;

- е наменето за производство на семе од категорија на сертифицирано семе од втора генерација;

- во постапка за службено сертифицирање, со службен преглед од страна на органот за сертификација било утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка, односно дека контролорот, вршителот за земање на мостри или лабораторија под службен надзор со преглед утврдиле дека се исполнети условите од оваа точка.

г) сертифицирано семе од втора генерација значи семе од родовите и видовите *Lupinus spp.*, *Pisum sativum*, *Vicia spp.* и *Medicago sativa*

- е произведено непосредно од сертифицирано семе од прва генерација, доколку одржувачот односно селекционерот го бара тоа од предосновното семе и со службен преглед од страна на органот за сертифицирање е утврдено дека ги исполнува условите за сертифицирано семе од втора генерација од прилог 1 и прилог 2 од овој правилник;

- е наменето за производство на фуражни растенија и репа;

- во постапка за службено сертифицирање, со службен преглед од страна на органот за сертификација било утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка, односно дека контролорот, вршителот за земање на мостри или лабораторија под службен надзор со преглед утврдиле дека се исполнети условите од оваа точка.

д) трговско семе значи семе од видовите *Vicia pannonica* и *Onobrychis viciifolia* и со него може да се тргува доколку:

- е произведено во име и за сметка на снабдувачот;

- е автентично за видот;

- одговара на условите во поглед на квалитетот за категоријата на трговско семе од прилогот 2 на овој правилник;

- во постапката за службено сертифицирање, со службен преглед од страна на органот за сертификација било утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка.

(2) Со семе од репа може да се тргува со следните категории:

а) основно семе

- кое е произведено од одржувачот на сортата или произведено во негово име и за негова сметка директно од семето на селекционерот или произведено од предосновно семе;

- кое е наменето за производство на семе од категоријата на сертифицирано семе;

- кое ги исполнува условите за квалитет на семето од прилог 1 и 2 од овој правилник;

- во постапката за официјално сертифицирање со официјален преглед од страна на органот за сертифицирање било утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка, односно дека лицата кои вршат стручна контрола и земаат мостри и лабораториите под официјален надзор со преглед утврдиле дека се исполнети условите од оваа точка.

б) сертифицирано семе

- е произведено непосредно од основното семе;

- кое е наменето за меркантно производство на репа;

- кое ги исполнува сите услови за квалитет од прилог 1 и 2 од овој правилник;

- во постапката за официјално сертифицирање со официјален преглед од страна на органот за сертифицирање било утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка, односно дека лицата кои вршат стручна контрола и земаат мостри и лабораториите под официјален надзор со преглед утврдиле дека се исполнети условите од оваа точка.

Член 5
**Трговија со предосновно семе и не конечно
сертифицирано семе**

По исклучок на одредбите од член 4 овој правилник, може да се тргува и со:

- а) предосновно семе, доколку:
- органот за сертификарање со официјален преглед утврдил дека предосновното семе ги исполува условите за сертификарање како основно семе, од прилогот 1 и 2 од овој правилник;
  - семето е спакувано и оригинално затворено согласно со одредбите на овој правилник, и
  - пакувањата се означени со официјална етикета, на која се наведени податоците од точката 1 од прилогот 4, кој е составен дел на овој правилник;
- б) неконечно сертификцирано семе, е доколку се тргува со намена да се подготви за пазар, а е во согласност со одредбите од овој правилник.

Член 6
Исклучоци во поглед на 'ртливоста

(1) По исклучок на одредбите од член 4 и член 5 од овој правилник, официјално се сертификира и се пушта во трговија со семе од категорија на предосновно семе и основно семе, иако не ги исполнува условите во поглед на ртливост од прилог 2 од овој правилник.

(2) По исклучок на одредбите од член 4 од овој правилник, официјално се сертификира и се пушта во трговија до првиот примател, со семе од категоријата на основно семе, сертификцирано семе, сертификцирано семе од прва генерација, сертификцирано семе од втора генерација и трговско семе, иако официјалниот преглед со кој се утврдува дали семето одговара на условите за ртливост од прилог 2, се уште не е завршен.

(3) Во случаите од став 1 и 2 од овој член, органот за сертификарање може да издаде етикети од член 22 од овој правилник, кога е приложен привремен аналитички извештај за квалитетот на семето и ако е наведено името и адресата на првиот примател на семето.

(4) Пакуваното семе од став 1 од овој член, снабдувачот треба да го означи со дополнителна етикета која ги содржи следниве податоци:

- моментална 'ртливост на семето;
- лично име и адреса на стален или привремен престој, или фирма и седиште на снабдувачот, и
- број на партија на семето.

(5) По исклучок од член 4 на овој правилник семе од црвена детелина официјално ќе се сертификира и ќе се пушта во трговија, онаму каде што ваквото семе е наменето за понатамошно производство на сертификцирано семе, иако не ги исполнува условите во врска со ртливоста според прилогот 2 од овој правилник. Во вакви случаи снабдувачот ќе гарантира 70% ртливост за семе наменето за пазар, на посебна етикета што го носи неговото име и адреса и бројот на партијата семе на која тој се повикува.

Член 7
Национална сортна листа

(1) Официјално сертификарање и трговија може да се врши со сорти на фуражни растенија и репа кои ги исполнуваат условите за упис и се запишани во националната сортна листа .

(2) За семе од сорти на фуражни растенија и репа, кои се во постапка за запишување во националната сортна листа, може да се врши официјално сертифицирање, односно трговија со семето.

II. ПРОИЗВОДСТВО НА СЕМЕ

Член 8

Пријавување на семенски посеви

(1) Снабдувачот го пријавува семето за официјално сертифицирање кај органот за сертифицирање и до Управата за семе и саден материјал со пријава, на образец бр. 1, даден во прилог 5, кој е составен дел на овој правилник.

(2) Пријавата ги содржи најмалку следниве податоци за:

- снабдувач: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на снабдувачот и негов единствен регистарски број,
- производителот, кога тој произведува семе во име и за сметка на снабдувачот: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на производителот,
- место на производство,
- земјиште на кое е засеан семенскиот посев: површина и број на парцелата (катастарски број), како и микротопоним за земјиштето,
- претходни посеви на земјоделски растенија на земјиштето,
- потекло на употребеното семе за семенскиот посев,
- дата на сеидбата,
- количество на посеаното семе,

(3) Снабдувачот кон пријавата треба да приложи копии од документи, со кои се докажува потеклото на употребеното семе. Доколку снабдувачот употреби семе кое сам го произвел, доволна е копија од официјалниот сертификат за не конечно сертифицирано семе, која ја издава органот за сертифицирање во согласност со член 15 од овој правилник.

(4) Рокот за пријавување на семенскиот посев за официјално сертифицирање за секоја година е:

- до 1 април за фуражна и шеќерна репа
- до 15 април за сите други фуражни растенија.

Член 9

Плодоред

(1) Парцелата е соодветна за производство на семенски посев за одделен вид, односно сорта на фуражни растенија и репа, доколку на неа најмалку два предходни вегетациони периода не биле посеани фуражни растенија и репа од ист вид.

Член 10

Изолација

(1) Семенскиот посев од видови на фуражни растенија и репа кои се опрашуваат на друг начин (туѓооплодни), треба да е оддалечен од посеви од ист вид и сорта кои се извори на цветен полен, за да се спречи не саканото опрашување на семенскиот посев.

(2) Семенскиот посев од самоопрашни видови на фуражни растенија и репа, треба од другите посеви на фуражни растенија и репа да е оддалечен со препрека или простор, за да се спречи механичкото мешање на семињата за време на жетвата.

(3) Условите за изолација на семенските посеви на фуражни растенија и репа од точка 1.1. (А и Б) се наведени во прилог 1 од овој правилник.

Член 11 **Заплевеност**

Доколку органот за сертификација утврди дека семенскиот посев е толку многу заплевен да на него не е можно производство на семе кое ќе одговара на условите од овој правилник, не се сертифицира.

Член 12 **Здравствена состојба**

Условите во поглед на здравствена состојба на семенските посеви на фуражните растенија и репа се наведени во прилогот 2 точка 3 од овој правилник.

Член 13 **Идентитет и чистота на сортата**

(1) Семенскиот посев во поглед на идентитетот и чистота на сортата, односно кај категоријата трговско семе, треба да ги исполнува условите од прилогот 1 и 2 од овој правилник.

(2) Условите од став 1 на овој член се однесуваат и за семе од самооплодни сорти од сорти од фуражни растенија и репа.

Член 14 **Стручна контрола на семенските посеви**

(1) Органот за сертифицирање по прием на пријавата од член 8 од овој правилник, врши преглед на семенскиот посев на полето. Прегледот се врши во фаза која овозможува точна проценка за исполнувањето на условите пропишани со овој правилник.

(2) Кај сите фуражни растенија и репа, треба да се извршат најмалку два прегледа на поле за секој семенски посев, од кој најмалку еден треба да се изврши во периодот на цветање на растенијата.

(3) Големината, бројот и распоредувањето на контролните единици, како и методите за вршење на стручна контрола над производството на семенските посеви по кои се вршат прегледите на поле се наведени во прилог 1 од овој правилник.

(4) Покрај методите од став 3 на овој член, по барање на производителот, прегледите на поле можат да се вршат и според методите на организацијата за економска соработка и развој (во понатамошниот текст: OECD шеми).

Член 15 **Сертификација на семе кое не е конечно сертифицирано**

(1) Органот за сертифицирање, по завршениот последен преглед на семето на поле од член 14 на овој правилник, составува записник на образец 2 дадени во прилог 6 кој е составен дел од овој правилник.

(2) Доколку, со прегледите на полето е утврдено дека семенскиот посев ги исполнува условите утврдени со овој правилник, на барање на снабдувачот, органот за сертифицирање издава сертификат согласно Законот за неконечно сертифицирано семе за фуражни растенија и репа.

Член 16

Конечна официјална сертификација за извршена стручна контрола

(1) Органот за сертификарање, конечно официјално го потврдува семето како сертифицирано семе за фуражни растенија и репа произведено надвор од државата согласно член 30 од Законот.

(2) Органот за сертификарање на барање на снабдувачот, конечно го сертифицира семето, произведено во земјата, со издавање на сертификат за извршена стручна контрола на семенски посев, на образец бр. 3 даден во прилог 7 кој е составен дел на овој правилник, кој треба да ги содржи податоците од прилог 4 точка 6. 1. од соодветната категорија во согласност со член 4 од овој правилник, доколку:

- за наведеното семе бил извршен преглед на поле;
- семето ги исполнува условите за соодветна категорија на семе од прилог 1 на овој правилник;
- со официјален преглед е утврдено дека се исполнети условите од прилогот 2 за истата категорија.

III. ПОДГОТВУВАЊЕ НА СЕМЕТО ЗА ПАЗАР

Член 17

Партија и земање на мостри од семето

(1) Снабдувачот го пријавува земањето на мострите и пакувањето на партија семе. Пријавата за земање на мостри посебно се поднесува на образец 4 даден во прилог 8, кој е составен дел на овој правилник. Најголема маса на партија семе е наведена во прилог 3, кој е составен дел на овој правилник.

(2) Пријавата ги содржи најмалку следните податоци за:

- снабдувач: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на снабдувачот, и негов единствен регистарски број,
- место на кое се земаат мострите од семето,
- вид, сорта и категорија на семиња од фуражни растенија и репа,
- партија на семето од кое се земаат мострите,
- количество на семето и начин на негово пакување.

(3) Мострите за анализа на квалитетот на семето, официјално ги зема органот за сертификација од уште неспакувана и затворена хомогена партија на семето, кој ја запечатува по земање на мострата. Доколку семето е веќе затворено и означено под официјален надзор, мострите за анализа на квалитетот на семето се земаат од спакувана партија на семето.

(4) На органот за сертификарање, треба да му се овозможи пристап до секоја единица на пакување во партија на семето.

(5) Начинот на земање мостри и вршење на анализа за квалитет на семето, се врши според методите од Меѓународната организација за тестирање на семето (ISTA) или методите пропишани од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство согласно член 8 став 10 од Законот.

Член 18
**Конечна сертификација на семе и семенска
мешавина**

(1) Конечно официјално сертифицирање на семето се врши доколку се утврди дека семето во поглед на квалитет ги исполнува условите од прилог 2 од овој правилник за што се издава сертификат за квалитет на семето на образец 5 прилог 9 кој е составен дел од овој правилник.

(2) Конечно официјално сертифицирање на семенската мешавина се врши доколку се утврди дека компонентите од семенската мешавина во поглед на квалитет ги исполнуваат условите од прилог 2 од овој правилник за што се издава сертификат за квалитет на семенска мешавина на образец 6 прилог 10 кој е составен дел од овој правилник.

IV. ТРГОВИЈА СО СЕМЕ

Член 19
Основни услови за трговија со семе

Со основно семе, сертифицирано семе од сите категории и трговско семе, може да се тргува само со хомогени партии и затворени пакувања, кои согласно со член 22, 23, 24 и 25 од овој правилник имаат соодветен систем на затворање и означување.

Член 20
Семенска мешавина

(1) Со семе од фуражни растенија може да се тргува и во мешавина на семиња од различни сорти и видови на фуражни растенија, доколку различните компоненти од кои се состои мешавината, пред процесот на мешање, ги исполнуваат условите за трговија утврдени со овој правилник.

(2) Семенската мешавина на фуражни растенија од став 1 на овој член се евидентира на барање на снабдувачот. Барањето особено содржи:

- податоци за снабдувачот: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на снабдувачот, и негов единствен регистарски број,
- податоци за семенската мешавина: ознака, состав на видови односно сорти, тежински удел на одделни состојки во проценти,
- намена за употреба на семенската мешавина
- сертификатот за конечна сертификација на семенска мешавина.

(3) Мешавините од семе наменети за одгледување на фуражни растенија:

- не треба да содржат видови и сорти кои не припаѓаат во групата на фуражни растенија за добиточна храна;
- треба да содржат видови на семе од житарици од родот *Avena ssp.*, *Hordeum ssp.*, *Secale ssp.* и *Triticum ssp.*

Член 21
Мало пакување

(1) Мали ЕУ-А пакувања од фуражни растенија се пакувања кои содржат мешавина од семе кое не е наменето за производство на фуражни растенија со нето маса не поголема од 2 кг. Нето масата не треба да вклучува пестициди, топчести супстанции или други цврсти додатоци во обложеното семе.

(2) Мали ЕУ-Б пакувања од фуражни растенија се пакувања кои содржат основно семе, сертифицирано семе или трговско семе и мешавина од семиња, доколку таквите пакувања не се мали ЕУ пакувања, со нето маса не поголема од 10 кг. Нето масата не треба да вклучува пестициди, топчести супстанции или други цврсти додатоци во обложеното семе.

(3) Мали ЕУ пакувања на репа се пакувања кои ги содржат следниве сертифицирани семиња:

- моногермно, обложено семе е семе кое не надминува 100.000 семиња или нето маса поголема од 2,5 кг со соодветни пестициди во гранули, топчести супстанции и други цврсти додатоци;

- полигермно, обложено семе е семе кое не надминува нето маса поголема од 10 кг, соодветни пестициди, топчести супстанции и други цврсти додатоци во обложеното семе.

Член 22

Официјални етикети на снабдувачот и OECD етикети

(1) Семето со кое се тргува, се означува со официјални етикети кои ги издава органот за сертификација за партија на семето кое ги исполнува условите од овој правилник.

(2) Официјалните етикети се во:

- бела боја, со лилјакова дијагонална линија за предосновно семе,
- бела боја за основно семе,
- сина боја за сертифицирано семе или сертифицирано семе од прва генерација,
- црвена боја за сертифицирано семе од втора генерација,
- кафеава боја за трговско семе,
- зелена боја за семенска мешавина,
- сива боја за неконечно сертифицирано семе,
- портокалова боја за семе на сорти кои се во постапка за запишување во националната сортна листа.

(3) Официјалните етикети се означени со сериски броеви. Најмали димензии на официјалната етикета е 110 mm x 67 mm.

(4) По исклучок на одредбите од став 1 од овој член, малите пакувања на семето можат да се означат со етикета од снабдувачот. Бојата на етикетата од снабдувачот за одделна категорија на семето е иста како и бојата на официјалната етикета од став 2 од овој член. Проверка на содржината и формата на етикетата се врши пред првата употреба.

(5) За секоја партија на семето се издава сертификат за официјална сертификација на семето, кој ги содржи најмалку тие податоци кои се наведени на официјалната етикета.

(6) На посебно барање на снабдувачот, и доколку се исполнети условите во согласност со OECD шемите за сертификација, се издава OECD етикети и OECD сертификат за идентитетот и чистота на сортата.

(7) Податоците, кои треба да се отпечатени на етикетите се наведени во прилог 4 кој е составен дел од овој правилник.

Член 23

Пакување и затворање

(1) Пакувањето на основното семе, сертифицираното семе и трговското семе, освен малите пакувања, се официјално оригинално затворени или оригинално затворени под официјален надзор, така што да не можат да се отворат без да се оштети системот за затворање или да се оштети официјалната етикета или пакувањето.

(2) Системот за затварање на пакувањата на семето од став 1 на овој член, освен кај малите пакувања е прицврстена официјална етикета или прицврстена официјална пломба за да гарантира оригиналност на затворањето. Оригиналноста на затворањето е обезбедена и со употреба на поинаков систем на затворање кој не може повторно да се употреби.

(3) Пакувањето, освен кај малите пакувања, не може повторно да се затвора, освен под официјален надзор. Доколку пакувањата се повторно затворени, на официјалната етикета се запишува датумот на повторното затворање и органот кој го одобрил повторното затворање.

(4) Малите пакувања се затвораат така што да не е возможно нивно отворање без оштетување на системот на затворање или оштетување на етикетата или пакувањето.

(5) Етикетите односно сертификатите за официјално сертифицирање на семето важат до крај на следната сеидбена сезона.

(6) По изминување на рокот од став 5 на овој член, на барање на снабдувачот се врши повторна анализа за квалитет на семето, најмалку на ртливоста, и семето доколку сеуште ги исполнува пропишаните услови, дополнително се означува согласно прилог 4 од овој правилник.

Член 24

Затворање и означување под официјален надзор

(1) По исклучок од член 23 став 1 на барање на снабдувачот за тековната година може да му се одобри сам оригинално да го затвори изначи пакувањето на семето со официјалните етикети, доколку снабдувачот обезбеди стручно оспособено лице кое е непосредно одговорно, за означување на семето со официјални етикети.

(2) На снабдувачите на кои им е одобрено затварање и означување согласно став 1 на овој член им се обезбедува официјален надзор кога семето оригинално ќе се затвора и означува со официјалните етикети, така што стручниот работник за сертифицирање непосредно ќе го надгледува официјалното означување на семето кај најмалку 5% од партиите на семето.

Член 25

Означување

(1) Пакувањето на основното семе, сертифицираното семе и трговското семе, освен малите пакувања, треба да е означено така да на надворешната страна има прицврстена официјална етикета која не била предходно употребена. Доколку се употребува етикета со врвка, нејзиното прицврстување треба да е обезбедено со официјална пломба.

(2) При пакување на семето може да се употребуваат официјални самолепливи етикети кои треба да се прицврстени така што нивното отстранување или замена, да не е можно без видливо оштетување на етикетата или пакувањето.

(3) По исклучок на став 1 од овој член, може пропишаните податоци да се печатат непосредно на пакувањата на семиња од фуражни растенија и репа од сите категории на основно семе и сертифицирано семе, кои не можат да се избришат.

(4) Секое пакување треба да содржи етикета од снабдувачот со истата боја како што е официјалната етикета, и на него треба да се наведени најмалку податоците од точка 2 алинеа 2, 3, 4, 5 и 7 од прилог 4 од овој правилник. Етикетата на снабдувачот треба да е изработена така да не може да се замени со официјалната етикета. Етикета на снабдувачот не е потребна, доколку податоците се отпечатени на пакувањето и неможат да се избришат или е употребена самолеплива етикета, или етикета од материјал кој не се кине.

(5) Семињата од фуражни растенија и репа кои не ги исполнуваат сите услови во поглед на квалитет согласно овој правилник, или доколку сортата не е запишана во националната сортна листа, со нив се тргува ако се означени на следниот начин:

- пакувањето на семињата од фуражни растенија и репа, кои не ги исполнуваат сите услови во поглед на квалитет од овој правилник, треба да е означено со етикета за соодветна категорија на семето;

- пакувањето на семињата од фуражните растенија и репа, на кои сортата не е запишана во националната сортна листа треба да е означено со етикета во кафеава боја;

- пакувањата на семињата од алинеја 1 и 2 на овој став треба дополнително да се означени и да е наведен следниот текст: "Семето не ги исполнува пропишаните услови за категорија".

(6) Малите пакувања на надворешната страна треба да имаат етикета од снабдувачот, на која се отпечатени или со втиснат жиг се наведени податоците од прилог 4 од овој правилник. Кај прозирните пакувања етикетата може да е на внатрешна страна, под услов да е јасно видлива и читлива.

(7) Малите ЕУ-А и ЕУ-Б пакувања и ЕУ пакувањата на репа на етикетата од снабдувачот на која се отпечатени или со втиснат жиг пропишаните податоци треба да имаат сериски број.

Член 26

Трговија со семе за органско производство

(1) Семето за органско производство на фуражни растенија и репа, освен условите од овој правилник треба да ги исполнува и условите од прописите за органско производство на фуражни растенија и репа.

Член 27

Евиденција на увезеното семе

Управата за семе и саден материјал води евиденција за увезени семиња од фуражни растенија и репа врз основа од копијата од решението од фитосанитарниот инспектор за дозволен увоз на семето. За секоја увезена партија семе со маса поголема од 2kg Управата за семе и саден материјал води евиденција што ги содржи најмалку следните податоци:

- вид,
- сорта,
- категорија,
- држава на производство на семето и орган за сертифицирање,
- држава извозничка,
- увозник,
- количество на семе.

Член 28

Постконтрола

(1) За проверување на соодветноста на семето, кое официјално се сертифицира, односно тргува во Република Македонија согласно овој правилник, официјално се земаат мостри за постконтрола за одредување на идентитетот и чистота на сортата, како и за здравствената состојба.

(2) Мостри се земаат од:

- сите партии на семето од категорија на сертифицирано семе од првата генерација, доколку е наменето за производство на семе од втора генерација и од сите партии од предосновно семе и од основното семе,

- одреден дел на партии од категоријата на сертифицирано семе од првата генерација, доколку е наменето за производство на сертифицирано семе од втора генерација и трговско семе.

(3) Мострите се земаат од одреден дел на партии на семето кое е пуштено во трговија.

(4) Земањето на мостри од семето се врши согласно методите од став 5 на член 17 од овој правилник.

(5) Бројот на мострите од категоријата на сертифицирано семе, сертифицирано семе од прва генерација од став 2 алинеја 2 на овој член и сертифицирано семе од втора генерација во постконтролата изнесува од 5% до 20% од сите партии на семето.

(6) Бројот на мострите на семето секоја година е прилагоден според резултатите од постконтролата на семињата од фуражни растенија и репа од предходната година, и тоа:

Број на мострите на семето за постконтрола во предходната година, кое не ги исполнува условите од овој правилник	Најмал број на проверки за постконтрола на семето во тековната година
Помалку од 0,5%	5%
0,5% - 3,0%	10%
Повеќе од 3,0 %	20%

(7) По исклучок од став 6 на овој член, постконтролата се врши за сите мостри од категорија на сертифицирано семе, сертифицирано семе од прва генерација, сертифицирано семе од втора генерација, доколку семето е произведено во Република Македонија.

(8) Со постконтролата се проверуваат сите мостри на семето од селекционерот, на оние особини кои можат да ја потврдат соодветноста со резултатите од пробите на различност, хомогеност и постојаност на сортата и морфолошкиот опис на сортата. Доколку резултатите во поглед на идентитетот и чистота на сортата се негативни, семето произведено од селекционерот не се сертифицира.

(9) За вршење на постконтрола се спроведува постапка за вршење на постконтрола на семето пропишана од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, согласно член 33 став 7 од Законот.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 29

Престанување на важење на прописите

Со денот на влегување во сила на овој правилник престануваат да важат одредбите кои се однесуваат на фуражни растенија и репа од Правилникот за начинот за вршење на стручна и здравствена контрола над производството на земјоделско семе („Службен весник на СРМ” бр.13/76) и Правилник за квалитет на семето на земјоделски растенија („Службен лист на СФРЈ” бр. 47/87, 60/87, 37/88, 55/88 и 81/89).

Член 30
Влегување во сила на правилникот

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 02-12923/2
16 јануари 2007 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

УСЛОВИ ЗА СЕМЕНСКИ ПОСЕВИ НА ФУРАЖНИ РАСТЕНИЈА И РЕПА

1.0 Методи за вршење на стручна контрола за фуражни растенија и репа

1. Репа

Кај репата задолжителни се најмалку три прегледа:

Првиот преглед се врши во година кога се произведуваат и садат пресадниците или кога директно се сеат на стално место. Со првиот преглед се утврдува потеклото на семето, категоријата, површината, чистотата на сортата, здравствената состојба, агротехничките мерки и просторната изолација.

Вториот преглед се врши во почетокот на вегетацијата по презимувањето за да се провери чистотата на сортата, здравствената состојба, агротехничките мерки и просторната изолација.

Третиот преглед се врши пред жетвата и со него се дополнуваат податоците за состојбата на посевој, се даваат препораки на производителот за жетвата, ориентационо се утврдува времето на жетвата и очекуваниот принос на натурално семе.

2. Фуражен келѝ

Кај фуражниот келѝ задолжителни се најмалку два прегледа.

Првиот преглед се врши пред цветањето на растенијата, кога се утврдува потеклото на семето, категоријата, површината, чистотата на сортата, здравствената состојба, агротехничките мерки и просторната изолација.

Вториот преглед се врши пред жетвата со која се дополнуваат податоците од првиот преглед и се даваат препораки за жетвата, се утврдува времето на жетвата и очекуваниот принос на натурално семе.

3. Репици

Кај репиците задолжителни се најмалку два прегледа и тоа на ист начин како кај маслодајната репица и маслодајната ротквица.

4. Мешункасти растенија

Кај мешункастите растенија задолжителни се најмалку два прегледа:

А. Ситнозрнести

На новозасаените луцеришта и детелиништа и други посеви со ситнозрнести растенија првиот преглед се врши во истата година кога се засеани. Со првиот преглед се утврдува потеклото на семето, површината на засеаниот семенски посев, агротехничките мерки кои се применуваат, изгледот и општата состојба на посевот. Ако семето се произведува после првиот откос задолжителен е и втор преглед, кој се врши како и вториот преглед на пострните луцеришта и детелиништа.

На постарите луцеришта, детелиништа и другите посеви со ситнозрнести растенија, првиот преглед се врши во време на цветањето за утврдување на здравствената состојба и изгледот на посевот и давање препораки за негување и заштита на посевот.

Вториот преглед се врши пред косењето на посевот (собирање на семето) за дополнување на податоците за состојбата на посевот, давање препораки на производителот за жетвата, ориентационо се утврдува приносот на натурално семе, како и времето на жетвата.

Б. Крупнозрнести

Првиот преглед се врши во време на цветањето на растенијата за утврдување на потеклото на семето, засеаната површина, здравствената состојба на посевот, заплевеленоста, агротехничките мерки, изедначеноста и општата состојба на посевот, просторната изолација и сортната чистота.

Вториот преглед се врши пред жетвата (прибирање на семето) за дополнување на податоците од првиот преглед. Тогаш се даваат препораки и за жетвата, се утврдува времето на жетвата и очекуваниот принос на натурално семе.

Идентитетот и сортната чистота односно чистотата на видот на семенскиот посев со фуражни растенија се утврдува со детален преглед на мострите на **контролната единица**.

Кај фуражните неокопни растенија за основна контролна единица се зема површина од 100m².

Кај фуражните окопни растенија за контролна единица се зема;

- ако семенскиот посев е на површина од 1ha, 100-200 растенија на рамномерни растојанија без одбирање, во правец на двете дијагонални линии на семенската парцела;
- ако семенскиот посев е на површини:
  - преку 1 до 2 ha 200-300 растенија во мострата
  - преку 2 до 5 ha 300-500 растенија во мострата
  - преку 5 до 10 ha 500-600 растенија во мострата

На секој натамошен хектар се земаат по 50 растенија повеќе, односно бројот на растенија во контролната единица сразмерно се зголемува.

Посевот на напред наведените фуражни растенија нема да се признае како семенски посев ако:

- процентот на примеси од други сорти е над процентот или бројот наведен во прилог 1, точка 1.2.
- просторната изолација е помала од дозволеното, наведена во прилог 1, точка 1.1.
- интензитетот на напад од растителни болести и штетници е над дозволениот максимум, наведено во прилог 2, точка 3.
- посевот од ситнозрнести мешункасти растенија е заразен со вилина косица (*Cuscuta spp.*) или луцеркина мушичка (*Contarinia medicaginis Kieff.*)
- посевот од мешункасти растенија во време на цветањето полегал над 80% од површината, а посевот од репка и огрштица над 50%.

5. Класести треви

Кај семенскиот посев од класести треви, задолжителни се најмалку два прегледа:

Првиот преглед се врши во време на класањето и се утврдува потеклото на семето, категоријата, површината, чистотата на сортата, здравствената состојба, просторната изолација и применетите агротехнички мерки.

Вториот преглед се врши во време на зреењето на семето а непосредно пред жетвата (собирање на семето), со овој преглед се дополнуваат податоците од првиот преглед,, се даваат препораки за жетвата, се утврдува времето на жетвата и приносот на натурално семе.

Семе од тревите може да се произведува само од две жетви од еден посев.

Посевот тревите нема да се признае како семенски ако се утврди дека:

- процентот на примеси од други сорти е над дозволеният процент наведен во прилог 1, точка 1.2.
- просторната изолација е помала од дозволеното, наведена во прилог 1, точка 1.1.
- интензитетот на напад од растителни болести и штетници е над дозволеният максимум, наведено во прилог 2, точка 3.
- посевот од класести тревите е заразен со вилина косица (*Cuscuta spp.*).

1.1 Изолација

А. Фуражни растенија

Посевот на растенијата од родот *Brassica spp.* и *Phacelia tanacetifolia* треба да ги задоволува следните минимални стандарди што се однесува на просторната оддалеченост од соседните извори на полен што може да резултира со непосакувано туго опрашување:

- основно семе -----400 метри,
- сертифицирано семе -----200 метри,

Кај фуражните растенија, освен оние од родот *Brassica spp.*, *Pisum sativum* и одредени сорти од вистинска ливадарка *Poa pratensis* треба да ги задоволува следните минимални стандарди што се однесуваат до просторната оддалеченост од соседните извори на полен што може да резултира во непосакувано туго опрашување:

- за производство на семе наменето за семепроизводство, на површина до два хектари ----- 200 метри,
- за производство на семе наменето за семепроизводство, на површина над два хектари-----100 метри,
- за производство на семе наменето за производство на кабата храна, на површина до два хектари -----100 метри,
- за производство на семе наменето за производство на кабата храна, на површина над два хектари ----- 50 метри.

Горенаведената просторна оддалеченост може да се намали, доколку постои заштита (на пример: посев на високи растенија или појас на шума) од несаканото туго опрашување

Б. Репи

Минималната просторна оддалеченост на посевот од фуражна репа и шеќерна репа за производство на **основно семе** од било кои извори на полен од родот *Beta* треба да изнесува најмалку _____1000 метри.

Минималната просторна оддалеченост од соседните извори на полен за производство на **сертифицирано семе на фуражна репа** треба да изнесува:

- од било кои извори на полен од видот *Beta*, кои не се наведени подолу ----- 1000 метри,
- одреден опрашувач или еден од било кои диплоидни опрашувачи, од тетраплоидни извори на полен на фуражна репа ----- 600 метри,
- одредени опрашувач кој е исклучиво тетраплоиден, од двополен извор на полен на фуражна репа ----- 600 метри,
- од извор на полен на фуражна репа, со непозната пloidност ----- 600 метри,
- одредени опрашувач или еден од било кои диплоидни опрашувачи, од двополен извор на полен на фуражна репа ----- 300 метри,
- одреден опрашувач кој е исклучиво тетраплоиден, од тетраплоидни извори на полен на фуражна репа ----- 300 метри,
- помеѓу две површини на кои се одгледува семе на фуражна репа каде не се користи машка стерилност ----- 300 метри.

Минималната просторна оддалеченост од соседните извори на полен за производство на **сертифицирано семе на шеќерна репа** треба да изнесува:

- од било кои извори на полен од родот *Beta*, кои не се наведени подолу ----- 1000 метри,
- одредениот опрашувач или еден од било кои диплоидни опрашувачи, од тетраплоидни извори на полен на шеќерна репа ----- 600 метри,
- одредени опрашувач кој е исклучиво тетраплоиден, од двополен извор на полен на шеќерна репа ----- 600 метри,
- од извор на полен на шеќерна репа, со непозната пloidност ----- 600 метри,
- одредени опрашувач или еден од било кои диплоидни опрашувачи, од двополен извор на полен на шеќерна репа ----- 300 метри,
- одредени опрашувач кој е исклучиво тетраплоиден, од тетраплоидни извори на полен на шеќерна репа ----- 300 метри,
- помеѓу две површини на кои се одгледува семе на шеќерна репа каде не се користи машка стерилност ----- 300 метри.

Горенаведената просторна оддалеченост што се однесува на фуражна и шеќерна репа ќе се занемари доколку постои доволна заштита од непосакувано туѓо опрашување. Не е потреба изолација на посеви кај културите кои се самооплодни.

Плоидноста на компонентите како носител на семето и осеменувачот на култури за производство на семе, треба да се формира повикувајќи се на Заедничката сортна листа на видови на земјоделски растенија и националната сортна на Република Македонија. Доколку оваа информација не е вклучена, за било која сорта, пloidноста ќе се смета за непозната и во врска со ова е потребна просторна изолација со минимална оддалеченост - ----- 600 метри.

1.2. Сортна чистота

Бројот на растенија од сортите на фуражни растенија, освен сортите од *Pisum sativum*, *Vicia faba*, *Brassica napus* var. *parabrassica*, *Brassica* var. *acephala* var. *medullosa* и *Poa pratensis*, каде очигледно може да се забележи дека не се карактеристични за видот, не треба да го надминува следново:

- 3 растенија на 100 м² за производство на основно семе, и
- 10 растенија на 100 м² за производство на сертифицирано семе.

Кај вистинската ливадарка *Poa pratensis*, бројот на растенијата од сорти на фуражни растенија, каде очигледно може да се забележи дека не се карактеристични за видот, не треба да го надминува следното:

- 5 растенија на 100 м² за производство на основно семе, и
- 10 растенија на 100 м² за производство на сертифицирано семе.

Кај сортите од фуражни растенија кои вегетативно се размножуваат, каде може да се забележат некарактеристични растенија за видот, не треба да го надминува следново:

- до 60 растенија на 100 м² за сертифицирано семе.

Прилог 2

УСЛОВИ ЗА КВАЛИТЕТ НА СЕМЕТО

- Минималната сортна чистота треба да биде:
  - за основно семе на *Pisum sativum*, *Vicia faba*, *Brassica napus* var. *parobrassica* и *Brassica oleracea* convar. *acephala* var. *medullosa*: 99,7%.
  - за сертифицирано семе на *Pisum sativum*, *Vicia faba*, *Brassica napus* var. *parobrassica*, *Brassica oleracea* convar. *acephala* var. *medullosa*: 98%.
  - за сертифицирано семе од прва генерација и за сертифицирано семе од втора и следни генерации на *Pisum sativum*, *Vicia faba*: 98%.
  - за основно семе на права ливадарка, *Poa pratensis*, ароматични сорти: 99,7%.
  - за сертифицирано семе на права ливадарка, *Poa pratensis*, ароматични сорти: 98%.
  - Трговското семе треба да има доволно сортна чистота и идентитет: (Н- нема пропишана вредност).

- Семето мора да ги исполнува следниве услови во поглед на : влага, видова и сортна чистота, ртливост, аналитичка чистота и присутност на семиња од други видови растенија.

Табела 2.1. Услови за квалитет на семиња од тревы за категоријата основно семе

Вид	Најголема содржина на влага во семето (во %)	Видова и сортна чистота најмалку	Вкупна ртливост најмалку (во %)	Аналитичка чистота		Најголем дозволен број на семиња од други видови на растенија во мостра од колона 4 од прилог 3 (вкупно од колони)					Други услови
				Најмала маса од чистото семе (во %)	Најголема маса од други видови Вкупно (во %)	Други видови (број семиња)	<i>Elytrigia repens</i> (број семиња)	<i>Alopecurus myosuroides</i> (број семиња)	<i>Avena fatua</i> , <i>A. ludoviciana</i> , <i>A. sterilis</i> , <i>Cuscuta</i> spp. (број семиња)	<i>Rumex</i> spp. (освен <i>R. acetosella</i> , <i>R. maritimus</i>) (број семиња)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Agrostis canina</i>	14	*1	75	90	0,3	20	1	1	0	1	
<i>Agrostis capillaris</i>	14	*1	75	90	0,3	20	1	1	0	1	
<i>Agrostis gigantea</i>	14	*1	80	90	0,3	20	1	1	0	1	
<i>Agrostis stolonifera</i>	14	*1	75	90	0,3	20	1	1	0	1	
<i>Alopecurus pratensis</i>	14	*1	70	75	0,3	20 ^{*2}	5	5	0	2	
<i>Arrhenatherum elatius</i>	14	*1	75	90	0,3	20 ^{*2}	5	5	0	2	
<i>Bromus catharticus</i>	14	*1	75	97	0,4	20	5	5	0	5	
<i>Bromus stichensis</i>	14	*1	75	97	0,4	20	5	5	0	5	
<i>Cynodon dactylon</i>	14	*1	70	90	0,3	20 ^{*3}	1	1	0	1	
<i>Dactylis glomerata</i>	14	*1	80	90	0,3	20 ^{*3}	5	5	0	2	
<i>Festuca arundinacea</i>	14	*1	80	95	0,3	20 ^{*3}	5	5	0	2	

<i>Festuca ovina</i>	14	*1	75	85	0,3	20*3	5	5	0	2
<i>Festuca pratensis</i>	14	*1	80	95	0,3	20*3	5	5	0	2
<i>Festuca rubra</i>	14	*1	75	90	0,3	20*3	5	5	0	2
<i>Lolium multiflorum</i>	14	*1	75	96	0,3	20*3	5	5	0	2
<i>Lolium perenne</i>	14	*1	80	96	0,3	20*3	5	5	0	2
<i>Lolium x boucheanum</i>	14	*1	75	96	0,3	20*3	5	5	0	2
<i>Phalaris aquatica</i>	14	*1	80	96	0,3	20	1	1	0	2
<i>Phleum bertolonii</i>	14	*1	80	96	0,3	20	1	1	0	2
<i>Phleum pratense</i>	14	*1	80	96	0,3	20	1	1	0	2
<i>Poa annua</i>	14	*1	75	85	0,3	20*7	1	1	0	1
<i>Poa nemoralis</i>	14	*1	75	85	0,3	20*7	1	1	0	1
<i>Poa palustris</i>	14	*1	75	85	0,3	20*7	1	1	0	1
<i>Poa pratensis</i>	14	*1	75	85	0,3	20*7	1	1	0	1
<i>Poa trivialis</i>	14	*1	75	85	0,3	20*7	1	1	0	1
<i>Trisetum flavescens</i>	14	*1	70	75	0,3	20*5	1	1	0	1
<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp.	14	*1	75	96	0,3	20*3	5	5	0	2

Табела 2.2. Услови за квалитет на семе од треви за категоријата сертифицирано семе

Вид	Најголема содржина на влага во семето а во %)	Видова и сортна чистота најмалку б	Вкупна ртливост најмалку (во %)	Аналитичка чистота					Најголем дозволен број на семиња од други видови на растенија во мостра од колона 4 од прилог 3 (вкупно од колони)		Други услови
				Најмала маса од чистото семе (во %)	Најголема маса од други видови (во %)	Други видови (број семиња)	<i>Elytrigia repens</i> (во %)	<i>Alopecurus myosuroides</i> (во %)	<i>Avena fatua</i> <i>A. Indoviciana</i> <i>A. sterilis</i> <i>Cuscuta</i> spp. в	<i>Rumex</i> spp. (освен <i>R. acetosella</i> , <i>R. Maritimus</i>) (број семиња)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Agrostis canina</i>	14	*1	75	90	2,0	1,0	0,3	0,3	0	2*4	
<i>Agrostis capillaris</i>	14	*1	75	90	2,0	1,0	0,3	0,3	0	2*4	
<i>Agrostis gigantea</i>	14	*1	80	90	2,0	1,0	0,3	0,3	0	2*4	
<i>Agrostis stolonifera</i>	14	*1	75	90	2,0	1,0	0,3	0,3	0	2*4	
<i>Alopecurus pratensis</i>	14	*1	70	75	2,5	1,0*2	0,3	0,3	0	5*4	
<i>Arrhenatherum elatius</i>	14	*1	75	90	3,0	1,0*2	0,5	0,3	0*8	5*4	
<i>Bromus catharticus</i>	14	*1	75	97	1,5	1,0	0,5	0,3	0*8	10*4	
<i>Bromus stichensis</i>	14	*1	75	97	1,5	1,0	0,5	0,3	0*8	10*4	
<i>Cynodon dactylon</i>	14	*1	70	90	2,0	1,0	0,3	0,3	0	2	
<i>Dactylis glomerata</i>	14	*1	80	90	1,5	1,0	0,3	0,3	0	5*4	
<i>Festuca arundinacea</i>	14	*1	80	95	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4	

<i>Festuca ovina</i>	14	*1	75	85	2,0	1,0	0,5	0,3	0	5*4
<i>Festuca pratensis</i>	14	*1	80	95	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4
<i>Festuca rubra</i>	14	*1	75	90	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4
<i>Lolium multiflorum</i>	14	*1	75	96	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4
<i>Lolium perenne</i>	14	*1	80	96	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4
<i>Lolium x boucheanum</i>	14	*1	75	96	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4
<i>Phalaris aquatica</i>	14	*1	80	96	1,5	1,0	0,3	0,3	0	5
<i>Phleum bertolonii</i>	14	*1	80	96	1,5	1,0	0,3	0,3	0	5
<i>Phleum pratense</i>	14	*1	80	96	1,5	1,0	0,3	0,3	0	5
<i>Poa annua</i>	14	*1	75	85	2,0*6	1,0*6	0,3	0,3	0	5*4
<i>Poa nemoralis</i>	14	*1	75	85	2,0*6	1,0*6	0,3	0,3	0	2*4
<i>Poa palustris</i>	14	*1	75	85	2,0*6	1,0*6	0,3	0,3	0	2*4
<i>Poa pratensis</i>	14	*1	75	85	2,0*6	1,0*6	0,3	0,3	0	2*4
<i>Poa trivialis</i>	14	*1	75	85	2,0*6	1,0*6	0,3	0,3	0	2*4
<i>Trisetum flavescens</i>	14	*1	70	75	3,0	1,0*2	0,3	0,3	0*9	2*4
<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp. festulolium	14	*1	75	96	1,5	1,0	0,5	0,3	0	5*4

ОБЈАСНУВАЊА НА ФУСНОТИ ОД ТАБЕЛА 2.1 И ТАБЕЛА 2.2 ОД ПРИЛОГ 2 :

*а содржината на влагата се одредува во мострите на семе земен по случаен избор и доколку постои сомнеж дека најголемата содржина на влага е пречекорена;

*б сортната чистота се проверува при прегледи на семенскиот посев во поле во согласност со условите од прилог 1.

*в доколку во првата мостра има едно семе од *Cuscuta* spp. повеќе од дозволеното, тоа не се смета како нечистота (примеси), Доколку другата мостра од истата големина е без семиња од *Cuscuta* spp. Истото правило важи и за *Phleum bertolonii* и *Phleum pratense*.

*1 сортната чистота, и кај житните растенија кои се одгледуваат како фуражни, се проверува при прегледи на семенскиот посев во поле во согласност со условите од прилог 1.

*2 најголема дозволена вредност не треба да се применува на сорти од фамилијата Poaceae

*3 најголема дозволена вредност во семето од ливадска трева (Poa spp.) може да има до 80 семиња од други видови во пропишаната мостра и тогаш ќе се смета дека нема примеси

*4 детерминацијата не треба да се спроведува доколку не постои сомневање дека другите услови не се исполнети.

*5 ако најмногу 20 семиња на ливадска трева (Poa spp.) се присутни во мострата семе, ќе се смета дека нема примеси

*6 ако најмногу до 0,8% од масата на семето соржи други сорти на ливадска трева (Poa spp.) ќе се смета дека нема примеси

*7 условите не важат за семиња на други видови на ливадска трева (Poa spp.); максимумот во вкупна содржина на семиња на други видови на ливадска трева (Poa spp.) не треба да надминува 1 во мостра од 500 семиња.

*8 најмногу до 2 семиња од семето на Avena fatua, A. ludoviciana, A. sterilis во мостра со пропишана маса, не треба да се смета дека има примеси кога втората мостра со иста маса не содржи ниту едно семе од овие видови.

*9 присуство на 1 семе на Avena fatua, A. ludoviciana, A. sterilis во мостра со пропишана маса, не треба да се смета дека има примеси кога втората мостра со пропишана маса не содржи ниту едно семе од овие видови.

2.3. Услови за квалитет на семиња од мешункасти растенија, за категоријата основно семе

Вид	Категорија	Најголема содржина на влага во семето (%)	Сортна и видова чистота Најмалку (%)	Аналитичка чистота		Најголем дозволен број на семиња од други видови на растенија во мостра од колона 4 од прилог 3 (вкупно од колони)	Ртливост		Други услови			
				Најмала маса од чистото Семе (во %)	Најголема маса од други видови (во %)		Вкупна ртливост Најмалку (во %)	Тврдо семе најмногу (во %)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Hedysarum coronarium</i>	0	12	*4	95	0,3	20	0	0*1	2	75	30	
<i>Lotus corniculatus</i>	0	12	*4	95	0,3	20	0	0*1	3	75	40	
<i>Lupinus albus</i>	0	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	80	20	*5
<i>Lupinus angustifolius</i>	0	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	75	20	*5

<i>Lupinus luteus</i>	O	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	80	20	*5
<i>Medicago lupulina</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	5	80	20	
<i>Medicago sativa</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	3	80	40	
<i>Medicago x varia</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	3	80	40	
<i>Onobrychis viciifolia</i>	O	12	*4	95	0,3	20	0	0	2	75	20	
<i>Pisum sativum</i>	O	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	80	H	
<i>Trifolium alexandrinum</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	3	80	20	
<i>Trifolium hybridum</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	3	80	20	
<i>Trifolium incarnatum</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	3	75	20	
<i>Trifolium pratense</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	5	80	20	
<i>Trifolium repens</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	5	80	40	
<i>Trifolium resupinatum</i>	O	12	*4	97	0,3	20	0	0*1	3	80	20	
<i>Trigonella foenumgraecum</i>	O	12	*4	95	0,3	20	0	0*1	3	80	H	
<i>Vicia faba</i>	O	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	80	5	
<i>Vicia pannonica</i>	O	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	85	20	
<i>Vicia sativa</i>	O	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	85	20	
<i>Vicia villosa</i>	O	16	*4	98	0,3	20	0	0	2	85	20	

2.4. Услови за квалитет на семиња од мешункасти растенија, за категоријата сертифицирано семе, сертифицирано семе прва генерација, сертифицирано семе втора генерација и трговско семе

Мешункасти растенија												
Вид	Категорија	Најголема содржина на влага во семето (во %)	Видова и сортна чистота најмалку	Аналитичка чистота			Најголем дозволен број на семиња од други видови растенија во мостра од колона 4 од прилог 3 (вкупно од колони)		Ртливост		Други услови	
				Најмала маса од чистото семе (во %)	Најголема маса од други видови (во %)	Други видови (број семиња)	Мелилотус spp.	Аvena fatua A. ludoviciana A. sterilis Cirsium spp. (број семиња)	Rumex sp. (освен R. acetosella in R. maritimus) (број семиња)	Вкупна ртливост најмалку (во %)		Тврдо семе најмногу (во %)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Hedysarum coronarium</i>	C	12	*4	95	2,5	1,0	0,3	0	5	75	30	
<i>Lotus corniculatus</i>	C	12 ^{*3}	*4	95	1,8	1,0	0,3	0 ^{*1}	10	75	40	
<i>Lupinus albus</i>	C1	16 ^{*2}	*4	98	0,5	0,3	0,3	0	5 ^{*8}	80	20	*6*7
	C2	16 ^{*2}	*4	98	0,5	0,3	0,3	0				
<i>Lupinus angustifolius</i>	C1	16 ^{*2}	*4	98	0,5	0,3	0,3	0	5 ^{*8}	75	20	*6*7
	C2	16 ^{*2}	*4	98	0,5	0,3	0,3	0				
<i>Lupinus luteus</i>	C1	16 ^{*2}	*4	98	0,5	0,3	0,3	0	5 ^{*8}	80	20	*6*7
	C2	16 ^{*2}	*4	98	0,5	0,3	0,3	0				
<i>Medicago lupulina</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0 ^{*1}	10	80	20	
<i>Medicago sativa</i>	C1	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0 ^{*1}	10	80	40	
	C2	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0 ^{*1}				

<i>Medicago x varia</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	80	40	
<i>Onobrychis viciifolia</i>	C	12	*4	95	2,5	1,0	0,3	0	5	75	20	
	T	12	*4	95	3,5	2,0	0,3	0				
<i>Pisum sativum</i>	C1	16	*4	98	0,5	0,3	0,3	0	5*8	80	H	
	C2	16	*4	98	0,5	0,3	0,3	0				
<i>Trifolium alexandrinum</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	80	20	
<i>Trifolium hybridum</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	80	20	
<i>Trifolium incarnatum</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	75	20	
<i>Trifolium pratense</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	80	20	
<i>Trifolium repens</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	80	40	
<i>Trifolium resupinatum</i>	C	12	*4	97	1,5	1,0	0,3	0*1	10	80	20	
<i>Trigonella foenum-graecum</i>	C	12	*4	95	1,0	0,5	0,3	0*1	10	80	H	
<i>Vicia faba</i>	C1	16	*4	98	0,5	0,3	0,3	0	5*8	80	5	
	C2	16	*4	98	0,5	0,3	0,3	0				
<i>Vicia pannonica</i>	C1	16*2	*4	98	1,0	0,5	0,3	0	5*8	85	20	
	C2	16*2	*4	98	1,0	0,5	0,3	0				
	T	16*2	-H-	97	2,0	1,5	0,3	0				

<i>Vicia sativa</i>	C1	16 ^{*2}	*4	98	1,0	0,5	0,3	0	5 ^{*8}	85	20
	C2	16 ^{*2}	*4	98	1,0	0,5	0,3	0			
<i>Vicia villosa</i>	C1	16 ^{*2}	*4	98	1,0	0,5	0,3	0	5 ^{*10}	85	20
	C2	16 ^{*2}	*4	98	1,0	0,5	0,3	0			

ОБЈАСНУВАЊА НА ФУСНОТИ ОД ТАБЕЛА 2.3 И ТАБЕЛА 2.4 ОД ПРИЛОГ 2:

*а содржината на влагата се одредува во мострите на семето на семени по случаен избор и доколку постои сомнеж дека најголемата содржина на влага е пречекорена

*б сортната чистота се проверува при прегледи на семенски посеви на поле, во согласност со условите од прилог 1.

*1 најголемо количество на *Cuscuta spp.* ќе се утврди во мостра која има двојно поголема маса од онаа назначена во колона 4 од прилог 3. Присуството на едно семе на *Cuscuta spp.* во мостра од пропишаната маса ќе се смета дека нема примеси кога во втората мостра со двојно поголема маса од пропишаната нема ниту едно семе на *Cuscuta spp.* Детерминација нема да се спроведе кај семе од *Cuscuta spp.*, во однос на другите видови на мешункасти растенија, освен доколку постои сомневање дека условите наведени во колона 9 не се исполнети.

*2 најголема дозволена количина на влага при соодветно магационирање каде семето е заштитено од оштетување (студен и проветрен магацин) изнесува до 20%

*3 најголема дозволена количина на влага при соодветно магационирање каде семето е заштитено од оштетување (студен и проветрен магацин) изнесува до 18%

*4 најмногу 0,5% од вкупната маса на партија семе од *Lupinus albus*, *Lupinus angustifolius*, *Lupinus luteus*, *Pisum sativum*, *Vicia faba*, *Vicia rapanica*, *Vicia sativa*, *Vicia villosa*, ќе се смета дека нема примеси; за трговското семе на *Vicia rapanica* најмногу 6% од вкупната маса на партија семе треба да се утврди присуство на горенаведените видови.

*5 најмногу до 1,0% од вкупната маса на партија семе од *Trifolium pratense* ќе се смета дека нема примеси.

*6 условите во врска со сортната чистота за основно семе треба да бидат исти како за сортната чистота за сертифицирано семе одгледувано на поле.

*7 процентот на семиња од горчлива лупина во основното семе на *Lupinus spp.*, не треба да надминува 1%.

*8 процентот на семиња на лупина од друга боја, не треба да надминува:

- за горчлива лупина -----2,0%

- за *Lupinus spp.*, освен горчлива лупина -----1,0%

*9 процентот на семиња од горчлива лупина во сертифицираното семе на *Lupinus spp.*, не треба да надминува ----- 2,5%.

*10 детерминација нема да се спроведе доколку се утврди дека постои сомневање за исполнување на другите услови.

Категории на семе:

(O) основно семе

С сертификцирано семе

С1 сертификцирано семе од прва генерација

С2 сертификцирано семе од втора генерација

Т трговско семе

Н нема пропишана или гранична вредност

2.5. Услови за квалитет на семето од други видови фуражни растенија, за категоријата основно семе

Вид	Најголема содржина на влага во семето (во %)	Видова и сортна чистота најмалку (во %)	Вкупна ртливост најмалку (во %)	Аналитичка чистота		Најголем дозволен број на семиња од други видови на растенија во мостра од колона 4 од прилог 3 (вкупно од колони)				
				Најмала маса од чистото семе (во %)	Најголема маса од други видови (во %)	Други видови (број семиња)	Raphani raphanistrum (број семиња)	Sisnaris argensis (број семиња)	Avena fatua A. ludoviciana A. sterilis Cuscuta spp. (број семиња)	Rumex sp. (освен R. acetosella in R. maritimus) (број семиња)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>	10	99,7	80	98	0,3	20	Н	Н	0	2
<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i> var. <i>medullosa</i>	10	99,7	75	98	0,3	20	Н	Н	0	3
<i>Phacelia</i> <i>tanacetifolia</i>	13	*1	80	96	0,3	20	Н	Н	0	Н
<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i>	10	*1	80	97	0,3	20	Н	Н	0	2

2.6. Услови за квалитет на семето од други видови фуражни растенија, за категоријата сертифицирано семе

Вид	Најголема содржина на влага во семето 'а (во %)	Видова и сортна чистота најмалку 'б (во %)	Вкупна ртливост најмалку (во %)	Аналитичка чистота				Најголем дозволен број на семиња од други видови на растенија во мостра од колона 4 од прилог 3 (вкупно од колони)		
				Најмала маса од чистото семе (во %)		Најголема дозволена маса семе од други видови растенија (во %)				
				Вкупно	Други видови	<i>Raphanus raphanistrum</i>	<i>Sinapis arvensis</i>			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>	10	99,0	80	98	1,0	0,5	0,3	0,3	0*2	5
<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i> var. <i>medullosa</i>	10	99,0	75	98	1,0	0,5	0,3	0,3	0*2	10
<i>Phacelia tanacetifolia</i>	13	*1	80	96	1,0	0,5	0,3	0,3	0*2*4	Н
<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i>	10	*1	80	97	1,0	0,5	0,3	0,3	0*3,5	5

ОБЈАСНУВАЊА НА ФУСНОТИ ОД ТАБЕЛА 2.5И ТАБЕЛА 2.6 ОД ПРИЛОГ 2:

*а содржината на влагата се одредува во мострите на семе земени по случаен избор и доколку постои сомнеж дека најголемата содржина на влага е пречекорена;

*б сортната чистота се проверува при прегледи на семенскиот посев на поле, во согласност со условите од прилог 1;

*1 сортната чистота треба да биде соодветна со сортната чистота на одгледуваниот природен вид;

*2 здравствените услови се наведени во точка 3 од прилог 2 од овој правилник;

*3 одредувањето на семе од *Cuscuta* spp. според бројноста нема да се спроведе, освен ако не постои сомневање дека наведените услови во колона 10 не се исполнети. Присуството на 1 семе од *Cuscuta* spp. во мостра од пропишаната маса нема да се смета дека има примеси кога во втората мостра со двојно поголема маса од пропишаната не содржи ниту 1 семе на *Cuscuta* spp.;

*4 одредувањето нема да се спроведе, освен ако не постои сомневање дека условите наведени во колона 10 не се исполнети;

*5 најмногу до 2 семиња во партија семе од *Avena fatua*, *A. ludoviciana*, *A. sterilis* во мостра од пропишаната маса нема да се смета дека има примеси ако во втората мостра со иста маса не содржи ниту 1 семе од овие видови.

2.7 Услови за квалитет на семето од фуражна и шеќерна репа

Вид	Категорија	Најголема содржина на влага во семето а	Најмала маса на аналитичка чистота б	Најголема маса од други видови и штетни примеси	Најголема количина на инертни материи (во %)	Ртливост			Други услови	
						Најмал процент на нормално изртени клубиња (во %)	Најмал процент на еднортулни клубиња (во %)	Најголем процент на три и повеќертулни клубиња ³ (во %)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Beta vulgaris L.- репа										
Фуражна репа										
Полигермно семе, со над 85% диплоидност, еднортулно семе, обложено семе	О	15	97	0,3	1,0	73	58 ^{*1}	5 ^{*1}	*2	
	С	15	97	0,3	0,5	73	58 ^{*1}	5 ^{*1}		
	О	15	97	0,3	1,0	70	-Н-	-Н-		
	С	15	97	0,3	0,5	70	-Н-	-Н-		
шеќерна репа										
Моногермно семе	О	15	97	0,3	1,0	80	90	5	*2	
	С	15	97	0,3	0,5	80	90	5		
Обложено семе	О	15	97	0,3	1,0	75	70	5		
	С	15	97	0,3	0,5	75	70	5		
Полигермно семе, со над 85% диплоидност	О	15	97	0,3	1,0	73	70 ^{*1}	5 ^{*1}		
	С	15	97	0,3	0,5	73	70 ^{*1}	5 ^{*1}		
Друго семе	О	15	97	0,3	1,0	70	Н	-Н-		
	С	15	97	0,3	0,5	70	Н	-Н-		

ОБЈАСНУВАЊА НА ФУСНОТИ ОД ТАБЕЛА 2.7 ОД ПРИЛОГ 2:

*а содржината на влагата се одредува во мострите на семе земени по случаен избор и доколку постои сомнеж дека најголемата содржина на влага е пречекорена;

*б сортната чистота се проверува при прегледи на семенскиот посев на поле, во согласност со условите од прилог 1;

*1 да се примени на обложено семе

*2 здравствените услови се наведени во точка 3 од прилог 2 од овој правилник.

*3 кај диплоидните сорти процентот на диплоидноста не треба да надминува 85%, а најмалку 85% од изртените клубиња ќе дадат по еден ртулец. Кај останатите семиња, најмалку 63% од изртените клубиња ќе дадат по еден ртулец. Процентот на клубиња кои даваат три или повеќе ртулци не треба да надмине повеќе од 5%, пресметано од вкупно изртените клубиња.

Моногермно семе значи семе кое дава еден ртулец.

Обложено семе е семе дизајнирано за употреба на прецизна сеидба, според условите во прилог 1, дава по еден ртулец.

Процентот на другите семиња во вкупната маса, не треба да е поголем од 0,3%

Н нема пропишани барања или ограничувања

Категории на семе:

О основно семе

С сертифицирано семе

2.7.1 Посебни услови за моногермно семе и обложено семе

(а) моногермно семе:

Најмалку 90% од изртените клубиња ќе дадат по еден ртулец. Процентот на клубињата кои даваат три или повеќе ртулци, не треба да биде повеќе од 5%, пресметано врз основа на изртените клубиња;

(б) обложено семе на шеќерна репа:

Најмалку 90% од изртените клубиња ќе дадат по еден ртулец. Процентот на клубиња кои даваат три или повеќе ртулци не треба да биде повеќе од 5%, пресметано врз основа на изртените клубиња;

(в) обложено семе на фуражна репа:

Кај диплоидните сорти процентот на диплоидноста не треба да надминува 85%, а најмалку 85% од изртените клубиња ќе дадат по еден ртулец. Кај останатите семиња, најмалку 63% од изртените клубиња ќе дадат по еден ртулец. Процентот на клубиња кои даваат три или повеќе ртулци не треба да надмине повеќе од 5%, пресметано од вкупно изртените клубиња.

3. Услови во поглед на здравствената состојба на фуражните растенија и репа

Сорти/штетни организми	Категорија на семе	Пропишана вредност (во %) ^{*1}	Гранична вредност (во %) ^{*2}
1	2	3	4
Pisum sativum			
Ascochyta spp.	0	3	10
	C1, C2	5	15
Pea beetle (<i>Bruchus pisorum</i>) во 400 gr. seme		H	0
<i>Ditylenchus dipsaci</i> во 300 семења		H	5
Vicia faba			
Ascochyta fabae	0	H	1
	C1, C2	1	3
Pea beetle (<i>Bruchus pisorum</i>) во 400 gr. seme		H	0
<i>Ditylenchus dipsaci</i> во 300 семења		H	5
Beta vulgaris ssp. vulgaris var. alba			
<i>Phoma betae</i> , <i>Fusarium</i> spp.		20	H
Beta vulgaris ssp. vulgaris var. altissima			
<i>Phoma betae</i> , <i>Fusarium</i> spp.		20	H

ОБЈАСНУВАЊА НА ФУСНОТИ ОД ТАБЕЛА 3 ОД ТАБЕЛА 2:

^{*1} Кога пропишаните вредности се надминати, семето треба да се третира со соодветно ефективно средство за заштита на растенија

^{*2} Кога граничната вредност е надмината, семето не може да биде пуштено во трговија.

(H) Нема пропишани барања или ограничувања

Кога семето е наменето за органско производство на земјоделски растенија, пропишаната вредност истовремено ќе биде гранична вредност, а надминувањето ќе резултира со забрана за тргување на семе за органско производство и хемиски ќе треба да биде третирано со ефективно средство за заштита на растенијата.

ПАРТИИ НА СЕМЕ

Прилог 3

1. Најголема маса на партија семе, најмала маса на просечна мостра на семе за анализа на квалитет и најмала маса на мостра за одредувања на бројот на партија

Вид	Маса на мостра за одредувања на бројот на партија			
	Најголема маса на партија семе (kg)	Најмала маса на мостра од партија семе (g)	Маса на мостра за одредувања на бројот на партија од колона 7-11 од табела 1.1. од прилог 2 (g)	
1	2	3	4	
КЛАСЕСТИ ТРЕВИ				
<i>Agrostis canina</i>	10.000	50	5	
<i>Agrostis gigantea</i>	10.000	50	5	
<i>Agrostis stolonifera</i>	10.000	50	5	
<i>Agrostis capillaris</i>	10.000	50	5	
<i>Alopecurus pratensis</i>	10.000	100	30	
<i>Arrhenatherum elatius</i>	10.000	200	80	
<i>Bromus catharticus</i>	10.000	200	200	
<i>Bromus stichensis</i>	10.000	200	200	
<i>Cynodon dactylon</i>	10.000	50	5	
<i>Dactylis glomerata</i>	10.000	100	30	
<i>Festuca arundinacea</i>	10.000	100	50	
<i>Festuca ovina</i>	10.000	100	30	
<i>Festuca pratensis</i>	10.000	100	50	
<i>Festuca rubra</i>	10.000	100	30	

<i>Lolium multiflorum</i>	10.000	200	60
<i>Lolium perenne</i>	10.000	200	60
<i>Lolium x boucheanum</i>	10.000	200	60
<i>Phalaris aquatica</i>	10.000	100	50
<i>Phleum bertolonii</i>	10.000	50	10
<i>Phleum pratense</i>	10.000	50	10
<i>Poa annua</i>	10.000	50	10
<i>Poa nemoralis</i>	10.000	50	5
<i>Poa palustris</i>	10.000	50	5
<i>Poa pratensis</i>	10.000	50	5
<i>Poa trivialis</i>	10.000	50	5
<i>Trisetum flavescens</i>	10.000	50	5
<i>Festuca spp. x Lolium spp.</i>	10.000	200	60
МЕШУНКАСТИ РАСТЕНИЈА			

<i>Hedysarum coronarium</i>				
- плод	10.000	1000	300	
- семе	10.000	400	120	
<i>Lotus corniculatus</i>	10.000	200	30	
<i>Lupinus albus</i>	25.000	1.000	1.000	
<i>Lupinus angustifolius</i>	25.000	1.000	1.000	
<i>Lupinus luteus</i>	25.000	1.000	1.000	
<i>Medicago lupulina</i>	10.000	300	50	
<i>Medicago sativa</i>	10.000	300	50	
<i>Medicago x varia</i>	10.000	300	50	
<i>Onobrychis viciifolia</i>				
- плод	10.000	600	600	
- семе	10.000	400	400	

<i>Pisum sativum</i>	25.000	1.000	1.000
<i>Trifolium alexandrinum</i>	10.000	400	60
<i>Trifolium hybridum</i>	10.000	200	20
<i>Trifolium incarnatum</i>	10.000	500	80
<i>Trifolium pratense</i>	10.000	300	50
<i>Trifolium repens</i>	10.000	200	20
<i>Trifolium resupinatum</i>	10.000	200	20
<i>Trigonella foenum-graecum</i>	10.000	500	450
<i>Vicia faba</i>	25.000	1.000	1.000
<i>Vicia pannonica</i>	20.000	1.000	1.000
<i>Vicia sativa</i>	25.000	1.000	1.000
<i>Vicia villosa</i>	20.000	1.000	1.000
ДРУГИ ВИДОВИ ФУРАЖНИ РАСТЕНИЈА			
<i>Brassica napus var. napobrassica</i>	10.000	200	100
<i>Brassica oleracea var. acephala var.</i>	10.000	300	100

ЕТИКЕТИ И СЕРТИФИКАТИ ЗА ОФИЦИЈАЛНО СЕРТИФИЦИРАЊЕ НА СЕМЕТО

1. Етикетите за предосновно семе ги содржат следниве податоци:

- Органот за сертифицирање: држава
- Вид: латинско име
- Сорта: име на сорта како што е заведено во националната сортна листа
- Категорија: Предосновно семе со наведување на бројот на генерацијата до категоријата на сертифицираносеме, односно категорија на сертифицирано семе од првата генерација
- Држава на производство:
- Број на партија:
- Земени мостри: -/-(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата:
- Правила и стандарди на ЕУ

2. Етикетите за основно семе и сертифицирано семе ги содржат следните податоци:

- Органот за сертифицирање: држава
- Вид: латинско име
- Сорта: име на сорта како што е заведено во националната сортна листа
- Категорија: Основно и сертифицирано семе
- Држава на производство:
- Број на партија:
- Земени мостри: -/-(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата:
- Правила и стандарди на ЕУ

На етикетите за семе од треви кое не е наменето за производство на фуражни растенија треба да стои : Не е наменето за производство на фуражни растенија.

За семе од репа, етикетата треба да ги содржи следните податоци:

- за моногермно семе: зборот моногермно
- за обложено семе: зборот обложено

Онаму каде семето е повторно испитувано, назнаката П, со значење повторно е земена мостра, треба да биде додадено на бројот на партијата семе. Податокот за повторното испитување на квалитетот на семето, се наведува на службена етикета, што се додава кон претходно издадената службената етикета.

Онаму каде е назначена масата и употребени се пестициди во гранулите, грутчести супстанции или други течни додатоци, треба да биде назначена природата на додатоците и приближниот однос помеѓу масата на чисто семе и вкупната маса.

3. Етикетата за семенски мешавини ги содржи следните податоци:

- Мешавина на семе за...(намена за употреба)
- Органот за сертификарање: држава
- Вид, сорта, категориј, држава на производство и процент на секоја компонента
- Број на партија:
- Земени моистри: -/-(месец и година)
- Маса на пакување или број на семинња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата
- Тргувањето е дозволено само на подрачјето на Република Македонија

4. Етикетата за трговско семе ги содржи следните податоци:

- Органот за сертификарање, држава
- Вид: латинско име
- Категорија: **трговско семе**
- Регион на производство:
- Број на партија:
- Земени моистри: -/-(месец и година)
- Маса на пакување или број на семинња
- Хемиски третирано: име на средството за заштитан а растенијата

4.1 Кај лупина треба да се стави: за горчлива лупина или освен горчлива лупине

Онаму каде семето е повторно испитувано, назнаката П, со значење повторно е земена мостра, треба да биде додадено на бројот на партијата семе. Податокот за повторното испитување на квалитетот на семето, се наведува на службена етикета, што се додава кон претходно издадената службената етикета.

5. Етикети за мали пакувања и мешавини од семе:

5.1 Етикети за мали ЕУ-Б пакувања на основно и сертифицирано семе треба да ги содржи следниве податоци:

- Мало ЕУ-б пакување,
- Орган за сертификарање; држава
- Име и адреса на снабдувачот или неговиот идентификационен број:
- Сериски број на етикета:
- Вид: латинско име
- Сорта: име на сортата онака како што е заведена во националната сортна листа
- Категорија: Прописани показатели за соодветна категорија
- Број на партија:
- Земени мостри: -/-(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата

На етикетите за семе на треве кои не се наменети за производство на фуражни растенија треба да стои: Не е наменето за производство на фуражни растенија.

5.2 Етикети за мали ЕУ-Б пакувања на трговско семе треба да ги содржи следниве податоци:

- Мало ЕУ-Б пакување,
- Орган за сертификарање; држава
- Име и адреса на снабдувачот или неговиот идентификационен број:
- Сериски број на етикета:
- Вид: латинско име
- Категорија: трговско семе
- Број на партија:
- Земени мостри: -/-(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата

5.3. Етикети за мали пакувања на семенска мешавина

5.3.1. Етикетите за мали ЕУ-А пакувања треба да ги содржат следните податоци:

- Мало ЕУ-А пакување,
- име и адреса на снабдувачот или неговиот идентификационен број:
- Орган за сертификарање; држава

- Мешавина на семе за...(намена за употреба)
- процент на маса на различните компоненти прикажани според сорти и каде што е можно според видови или назнака за мешавина на семе од евиденцијата на мешавина на семе.
- Број на партија:
- Земени мостри: -/(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата

5.3.2 Етикетите за мали ЕУ-Б пакувања треба да ги содржат следните податоци:

- Мало ЕУ-Б пакување,
- Име и адреса на снабдувачот или неговиот идентификационен број:
- Орган за сертификарање: држава
- Сериски број на етикетата:
- Мешавина на семе за...(намена за употреба)
- процент на маса на различните компоненти прикажани според сорти и каде што е можно според видови или назнака за мешавина на семе од евиденцијата на мешавина на семе.
- Број на партија:
- Земени мостри: -/(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата

На етикетите за семе на трава кое не е наменето за производство на фуражни растенија треба да стои: Не е наменето за производство на фуражни растенија.

5.4 Етикети за мали ЕУ пакувања на семе на репа треба да ги содржат следните податоци:

- Мало ЕУ пакување,
- Орган за сертификарање: држава
- Име и адреса на снабдувачот или неговиот идентификационен број:
- Сериски број на етикетата:
- Вид: латинско име,
- Сорта: име на сортата онака како што е заведено во националната сорта листа
- Категорија: Прописани показатели за соодветна категорија
- Број на партија:
- Земени мостри: -/(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња:
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата

За семе на репа етикетата треба да ги содржи следните податоци:

- за моногермно семе: зборот моногермно
- за обложено семе: зборот обложено

6. Етикети и документи кои треба да се обезбедат во случај кога семето не е сертифицирано, а потекнува од друга земја:

6.1 Етикети за семе кое не е конечно сертифицирано треба да ги содржи следните податоци:

- Орган за сертифицирање: држава
- Вид: латинско име,
- Сорта: име на сортата онака како што е заведена во националната сортна листа
- Категорија: Пропишани показатели за соодветна категорија
- Број на партија:
- Земени мостри: -/(месец и година)
- Маса на пакувањето или број на семиња
- Семето не е конечно сертифицирано

Онаму каде семето е повторно испитувано, назаката П, со значење повторно е замена мостра, треба да биде додадено на бројот на партијата семе. Податокот за повторното испитување на квалитетот на семето, се наведува на службена етикета, што се додава кон претходно издадената службената етикета.

6.2 Сертификат за неконечно сертифицирано семе ги содржи најмалку следните податоци:

- Орган за сертифицирање: држава
- Вид: латинско име,
- Сорта: име на сортата
- Категорија:
- Број на парцела:
- Површина на семенскиот посев: на кој се однесува сертификатот
- Количество на недоработено семе:
- Број на генерации: кои го наследиле основното семе, кога се работи за сертифицирано семе

Изјава - дека семенскиот посев од кој потекнува наведеното семе ги исполнува сите пропишани услови за службено сертифицирање на семенскиот посев и кога тоа е можно, се наведуваат резултатите од предходните анализи на семето.

ДО

Министерство за земјоделство,
шумарство и водостопанство
- Управа за семе и саден материјал
- Овластено правно лице

ПРИЈАВА бр. _____

За вршење стручна контрола на семенски посеви од фуражни растенија и репа

1. Снабдувач: _____
име _____ фирма _____
2. Адреса: _____
3. Матичен број (ЕМБ) _____ Регистарски број _____
Тел. _____ Факс _____ Е-маил _____
4. Место на производството: _____
5. Вид _____ Сорта/хибрид _____
6. Површина _____ (ha) Парцела број _____ Катастарска парцела _____ м.в. _____
7. Предкултура на посевоот _____
8. Потекло на употребеното семе (Сертификат број) _____
9. Дата на сеидба _____
10. Количество на посеано семе _____

Дата: _____

Место: _____

Пријавил:

_____
(Име и презиме)

М. П.

ЗАПИСНИК Бр. _____
За извршен стручен преглед на семенски посев од фуражни растенија и
репа

I Податоци за снабдувачот

1. Снабдувач _____
2. Адреса _____ Регистарски број _____
3. Место на производство _____

II Податоци за потекло на семето

1. Вид _____
2. Сорта/хибрид _____
3. Категорија на семе _____
4. Потекло на употребеното семе (Број на сертификат) _____

III Податоци за семенскиот посев

1. Површина _____ (ha)
2. Предкултура _____
3. Парцела бр. _____
4. Дата на сеидба _____
5. Фаза на растенијата при прегледот _____
6. Изедначеност и полегнување на посевот _____ (%)
7. Просторна изолација _____ (m)
8. Чистота на сортата _____ (%)
9. Назив на примеси од други видови _____ (%)
10. Заплевеност (бр. плевели) _____ (m²)
11. Здравствена состојба _____
12. Очекуван принос _____ (kg/ha)
13. Вкупна недоработена количина на семе _____ (kg)
14. Препорака за снабдувачот _____
15. Место и дата на прегледот _____

За Снабдувачот

Овластено стручно лице

_____
(име и презиме)

_____
(име и презиме)

Орган кој го издава сертификатот

Број _____

Датум _____

Место _____

СЕРТИФИКАТ Бр. _____

**За извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал од
фуражни растенија и репа**

1. Снабдувач _____
2. Место-адреса _____
3. Регистерски број во регистерот за снабдувачи _____
4. Вид _____
5. Сорта/хибрид _____
6. Категорија _____
7. Година на производство _____
8. Број и дата на сертификатот на употребеното семе и име на органот кој го издал _____
9. Број на парцелата _____
10. Површина на семенски посевот _____ (ha)
11. Очекуван принос на недоработено семе _____ (kg/ha)
12. Вкупно количество на недоработено семе _____ (kg)

Врз основа на чл. 17 и 59 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија (Сл. Весник на РМ бр. 39/2006) и записникот број _____ од _____ 200_ година за извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал се потврдува дека производството на наведениот семенски материјал е извршено под контрола на стручно и овластено лице од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Овластено стручно лице

_____

м.п.

(Име и презиме)

П Р И Ј А В А Б Р. ___

**за земање мостри и за испитување на квалитетот
на семе од фуражни растенија и репа**

1. Снабдувач: лично име и адреса и единствен регистарски број

2. Органот на кој се поднесува пријавата _____

3. Вид _____

4. Сорта _____

5. Категорија _____

6. Година на производство и потекло на семето (за семе од увоз) _____

7. Податоци на партија семе што се пријавува:

Број на партија	Големина на партијата kg	Број на пакувања	Маса на едно пакување kg	Забелешки и други податоци од значење за земањето мостри и испитувањето на семето
1	2	3	4	5

8. Посебни - додатни барања за некои испитувања или за избор на метода за испитување

9. Место, поблиска локација, вид на амбалажата и начинот на складирање на партијата семе што се пријавува

Датум на поднесувањето на пријавата. (м.п.)

Пријавил,

(име и презиме)

Орган кој го издава сертификатот

Број _____

Датум _____

Место _____

СЕРТИФИКАТ Бр. _____

За конечно сертифицирано семе

1. Снабдувач _____
2. Вид _____
3. Сорта/хибрид _____
4. Број на Сертификатот за извршена стручна контрола и категорија на семето _____
5. Број и дата на Сертификатот за испитани квалитетни својства на семето и број на партија семе _____
6. Број на парцела и површина на семенски посев _____ (ha)
7. Количина на доработено семе _____ (kg)
8. Нето маса на едно пакување _____ (kg)
9. Број на пакувања во партија семе _____
10. Вид на пакување _____
11. Држава на производство _____
12. Година на производство _____
13. Забелешка _____

Дата на издавање

_____

Одговорно стручно лице

м.п.

_____

(име и презиме)

Орган кој го издава сертификатот

Број _____

Датум _____

Место _____

СЕРТИФИКАТ БР. _____

За конечно сертифицирано семе од семенска мешавина
од фуражни растенија

I. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СЕМЕТО

Видови и сорти во состав на мешавината (народно име, латински назив):	Процент на компонентата	Број и датум на сертификатот за извршена стручна контрола
1. _____	_____	_____
2. _____	_____	_____
3. _____	_____	_____
4. _____	_____	_____

Број на партија и количина во kg. _____; нето-маса на едно пакување, во kg. _____;

Број на пакување во партија _____

Назив на препаратот со кој е третирано семето и клаузула _____

II. УТВРДЕН КВАЛИТЕТ

Органот за сертификацијата што го вршел испитувањето _____

Број и датум на сертификатот за квалитетот на семето _____

Вид (компонента)

Чистота, во %

Ртливост, во %

Влага, во %

1. _____

_____

_____

2. _____

_____

_____

3. _____

_____

_____

4. _____

_____

_____

Здравствена состојба _____

(назив на најдените болести, во % и штетници-број)

Датум до кој важи сертификатот _____

Датум на издавање

_____

(м.п.)

Овластено стручно лице

_____

(име и презиме)